

Gymnasieelevers musiklyssnande i relation till riskbeteende och personlighetstyp

En kvantitativ tvärsnittsstudie

Sammanfattning

Bakgrund: Tonårsperioden är en turbulent tid. Perioden karaktäriseras av omorganisation i det centrala nervsystemet, vilket medför obalans i både anatomiska strukturer i hjärnan och i regleringen av biokemiska substanser. Detta resulterar i att tonåringar i större utsträckning får förvrängda perspektiv på omgivningen och att riskbeteenden är mer förekommande. Riskbeteenden och typ av personlighet har i tidigare studier också kunnat associeras med högt och långt musiklyssnande, som kan ge förödande konsekvenser på hörseln. Ljudexponering som överstiger bullerdosen kan ge påföljder som kanske inte direkt påverkar hörselsensitiviteten eller kliniskt går att detektera, men som visar sig senare i livet.

Syfte: Studiens syfte är att undersöka hur variabler som bl.a. riskbeteende och personlighetstyp inverkar på musiklyssningsvanor som lyssningsvolym och lyssningstid.

Metod: Studien är en totalundersökning riktad till gymnasieungdomar i åldrarna 16–20 år på Wisbygymnasiet på Gotland ($n \approx 1500$). Datainsamling gjordes genom en elektronisk enkät skapad i KI Survey. Enkäten baserades huvudsakligen på validerade frågeformulär som ARQ (Adolescent Risk-Taking Questionnaire) och HSD (Hearing Symptoms Description) samt mätinstrument som DISC-analysen baserat på färgerna Blå (Anpassning), Röd (Dominans), Grön (Stabilitet) och Gul (Inspiration). Enkätens avsnitt om riskbeteende omvandlades även till ett riskindex. Databearbetningen gjordes i statistikprogramvaran SPSS och statistiska funktioner som χ^2 -test och Kruskal-Wallis-test användes i dataanalysarbetet. Signifikansnivån (α) = 0,05 användes i hypotesprövningen.

Resultat: 300 deltagare besvarade enkäten varav 276 (164 flickor (59,4 %) och 112 pojkar (40,6 %) användes i analysen, vilket gav ett bortfall på 1224 deltagare (81,6 %). Flest deltagare definierades enligt DISC-analysen som en grön personlighetstyp, medan färre definierades som en röd personlighetstyp. Röd personlighetstyp var dock den med högst riskindex ($p < 0,05$) och det fanns ett samband mellan högt riskindex och hög lyssningsvolym respektive lång lyssningstid ($p < 0,05$). Äldre deltagare (18–20 år) hade också en högre lyssningsvolym än yngre deltagare (16–17 år) ($p < 0,05$) och lyssningstiden var längre hos deltagare som gick yrkesförberedande program ($p < 0,05$). Det fanns dock inget samband mellan lyssningsvolym respektive lyssningstid och variabler som kön, socioekonomisk bakgrund eller självskattade hörselkunskaper.

Slutsats: Hörselriskbeteende (ex. hög lyssningsvolym) har ett samband med mer traditionella riskbeteenden (ex. röka cigaretter). Personlighetstyp är en annan en faktor som påverkar individens riskbeteende, där deltagare definierade som röd personlighetstyp generellt sett har ett högre riskindex än andra personlighetstyper. Yngre tonåringar (16–17 år) har också en lägre lyssningsvolym än äldre (18–20 år). Vidare studier av samma eller annan studiedesign kan göras på en liknande målpopulation för att verifiera studiens erhållna resultat eller för att undersöka sambandet mellan variablerna ytterligare.

Nyckelord: tonåringar, riskbeteende, personlighetstyp, musik, bullerinducerade hörselnedsättningar, tinnitus

High school student's listening to music in relation to risk behavior and personality type

A quantitative cross-sectional study

Abstract

Background: Adolescence is a tough time. The period is characterized by a reorganization of the central nervous system, which results in imbalance in both the anatomical structures in the brain and in the regulation of biochemical substances. As a consequence, teenagers' perspectives on their environment become more distorted and risk behaviors occur more often. Risk behaviors and type of personality have in previous studies also been associated with loud and long music listening, which can give devastating consequences to the hearing. Sound exposure exceeding the noise dose may produce damage that affects neither hearing sensitivity nor can be detected clinically but is shown later in life.

Purpose: The purpose of the study is to investigate how variables such as risk behavior and personality type affect music listening habits like listening volume and listening time.

Method: The study was targeted at high school pupils aged 16–20 years at Wisbygymnasiet in Gotland ($n \approx 1500$). Data collection was done through an electronic survey created in KI Survey. The survey was mainly based on validated questionnaires such as the Adolescent Risk-Taking Questionnaire (ARQ) and Hearing Symptoms Description (HSD) and instruments such as the DISC-analysis based on the colors Blue (Compliance), Red (Dominance), Green (Stability) and Yellow (Inspiration). The survey's section about risk behavior was transformed into a risk index. Data processing was done in the statistical software SPSS and statistical functions such as χ^2 and Kruskal-Wallis tests were used in the data analysis. Significance level (α) = 0.05 was used in hypothesis testing.

Results: 300 participants answered the survey, of which 276 (164 girls (59.4%) and 112 boys (40.6%) were used in the analysis, giving a drop of 1,224 participants (81.6%). Most participants were defined, according to the DISC-analysis, as a green personality type, while fewer were defined as a red personality type. The red personality type, however, had the highest risk index ($p < 0.05$) and there was a correlation between high risk index and high listening volume and long listening time ($p < 0.05$). Older participants (18–20 years) also had a higher listening volume than younger participants (16–17 years) ($p < 0.05$) and the duration of listening was longer for participants who went to vocational school programs ($p < 0.05$). However, there was no connection between the listening volume or listening time and variables such as gender, socioeconomic background or self-assessed hearing skills.

Conclusion: Hearing risk behavior (e.g. high listening volume) was associated with more traditional risk behaviors (e.g. smoking cigarettes). Personality was another factor that influenced the individual's risk behavior, where participants defined as red personality type generally had a higher risk index than other personality types. Younger teens (16–17 years) also had a lower listening volume than older (18–20 years). Further studies of the same or other study design can be done at a similar target population to verify the results obtained from the present study. Further studies can also investigate more closely the relationship between the variables presented in this study.

Keywords: adolescents, risk behavior, personality type, music, noise-induced hearing loss, tinnitus